

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

סוכה
פרק א'

ומשהו, ומעמידו בפחות משלשה סמוך לאחד משתי הדפנות, ונחשב כאילו יש בפס זה שבועה טפחים, שהוא שיעור הכשר סוכה לארפה ולרחבה. שהסוכה צריכה שתהא שבועה על שבועה כדי שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחננו – ששה על ששה לראשו ורובו, וטפח על טפח ושולחננו.

ושחמתה מרובה מצלתה פסולה - הא בשוין, שהחמה כצל, כשרה. ודוקא שהן שוין מלמטה בקרקעית הסוכה, דבדוע שלמעלה בסוף צלתה מרובה מחמתה, דאמרי אינשי: כזוזא מלעיל, כאסתירא מלרע.

סוכה ישנה – בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין. ואיזו היא סוכה ישנה? כל שעשאה קודם לחג שלשים יום. אבל אם עשאה לשם חג, אפילו מתחילת השנה, כשרה.

בית שמאי פוסלין - דבעו סוכה לשמה, וזו סתם נעשית. ואילו תוף שלשים לחג, פיון ששואלים בהילכות החג שלשים יום קודם לחג, סתם העושה סוכה לשם חג הוא עושה. אבל קודם שלשים, סתמא לאו לשם חג הוא. ובית הלל מכשירין - דלא בעו סוכה לשם חג.

העושה סוכתו תחת האילן, כאילו עשאה בתוך הבית.

כאילו עשאה בתוך הבית - ופסולה.

סוכה על גבי סוכה – העליונה כשרה, והתחתונה פסולה.

תחתונה פסולה - דשני סכין יש לה, וקרא קא

סוכה
פרק א'

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה, ורבי יהודה מכשיר.

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה - דסוכה דירת עראי בעינן, דכתיב (דנ"ט ט"ו) "חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים" – אמרה תורה: עשה סוכה לשבעת ימים, ולמעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירתו דירת עראי, אלא דירת קבע.

ורבי יהודה מכשיר - דסבר סוכה דירת קבע בעינן. ואין הלכה כרבי יהודה.

ושאינה גבוהה עשרה טפחים, ושאין לה שלשה דפנות, ושחמתה מרובה מצלתה, פסולה.

ושאינה גבוהה עשרה טפחים פסולה - דדירה סרוחה היא, ואין אדם דר בדירה סרוחה.

ושאין לה שלש דפנות - דכתיב: "בספת" "בספת" "בספות" – שנים חסרים ואחד מלא. חד לסוף, דפירוש "סוכה" סוף. פשו להו תלתא לשלש דפנות. אתיא הלכה למשה מסיני ובצריה לדופן תדא, ואוקמיה אטפח. נשארו שתיים פהילכתן, ושלישית אפילו טפח.

לפיכך, סוכה שיש לה שתי דפנות זו אצל זו, עושה דופן שלישית שיש בו טפח ומשהו, ומעמידו בפחות משלשה סמוך לאחד משתי הדפנות, שכל פחות משלשה כלבוד דמי, ונחשב כאילו הוא דופן של ארבעה טפחים, ונמצא רוב דופן עשוי, ונהרי יש לסוכה זו שלש דפנות. וצריך לעשות לה צורת פתח.

ואם שתי הדפנות הם זו כנגד זו וביניהן מפולש, מביא פס שיש בו ארבעה טפחים

סוכה פרק א'

נקליטין - שאינן אלא שנים, והן יוצאין באמצע המיטה אחד למראשותיה ואחד לרגליה, ונותנין מזו לזו פלונסא, ופורס עליו סדין. ומשום דאין לה גג טפח רחב מלמעלה, לא מקרי אוהל.

הד **הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסום וסיפך על גבה, פסולה.**

הדלה עליה - הגביה על גבה.

קיסום - אידר"א בלעז, והיא גדלה כגפן וכדלעת.

פסולה - לפי שאין מספכין במחופר.

ואם היה סיכוף הרבה מהן, או שקצצו, כשרה.

ואם היה הסיכוף הרבה מהם - שהיה שם סכף כשר הרבה יותר מהגפן והדלעת, כשרה. והוא שחבטן וערבן עם הסכף פשר ואין נראין בעיניו, דסכף פשר רבה עליהן ומבטלן כשהן מעורבין.

או שקצצו - אף לאחר שסיפך בהן, כשרה. והוא שינענעם לאחר קציצה, דאי לאו הכי פסולה, דאמרה תורה (דנניס ט"ז יג) "חג הסוכות תעשה" - ולא מן העשוי. כלומר: כשתעשה תהא ראוי לסוכה, ולא מן העשוי בפסול, שאין ראוי לסוכה ואתה מתקנה, פי הא דמכשר לה בקציצה ולא הדר סתר לה. אבל כשמנענע הוי פסותר וחוזר ומספך, שמגביה פל אחד לבד ומניחו, וחוזר ומגביה את חבירו ומניחו.

זה הכלל: כל שהוא מקבל טומאה ואין גידולו מן הארץ, אין מספכין בו. וכל דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ, מספכין בו.

כל דבר שאינו מקבל טומאה - לאפוקי כלי עץ ובגדי פשתן ומחצלאות, שאף על פי שגידוליהם מן הארץ, אין מספכין בהן, הואיל ומקבלין טומאה.

וגידוליו מן הארץ - דכתיב: "חג הסוכות תעשה לה באספך מגרנך ומינקבך" - בפסולת

סוכה פרק א'

פסיל סוכה שתחת הסוכה.

רבי יהודה אומר: אם אין דיורין בעליונה, התחתונה כשרה.

אם אין דיורין בעליונה - שאינה ראויה לדינה, כגון שאין גג התחתונה יכולה לסבול כרים וכסתות של עליונה.

ולא נחלקו תנא קמא ורבי יהודה כשאינה יכולה לסבול כלל, דבהא כולי עלמא מודו שהתחתונה כשרה בסכף העליונה, שהגג שלה אינו חשוב גג, ולא הויא סוכה שתחת הסוכה. ואם היא בריאה ויכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה, כולי עלמא לא פליגי שהיא פסולה.

פי פליגי כשיכולה לקבל על ידי הדחק, כגון שגג התחתונה מתנועע ורופף מכרים וכסתות של עליונה - תנא קמא סבר דבהכי מקרי סוכה שתחת הסוכה ופסולה, ורבי יהודה סבר כיון שאינה מקבלת כרים וכסתות של עליונה אלא על ידי הדחק, אינו חשוב גג, ואין זו סוכה שתחת הסוכה. ואין הלכה כרבי יהודה.

ג **פירס עליה סדין מפני החמה, או תחמיה מפני הנשר, או שפירס על גבי הקינות, פסולה.**

נשר - שלא יהו עלין וקסמין יורדין על השולחן. פירוש אחר: שלא ינשרו העליון לאחר שיבשו, ותשאר הסוכה חמטה מרובה מצלתה. וסדין דבר המקבל טומאה הוא, ופסול לסכף. ודוקא מפני הנשר, אבל לנאותה כשרה.

או שפירס על גבי הקינות - כלומר: או אפילו לא פרסו מפני הנשר, אלא לנוי על מיטתו על גבי הקינות, שהן ארבעה קונדסין לארבע רגלי מיטתו שהן גבוהין, ומניח פלונסות מזה לזה על גביהן, ופירס סדין עליהם והרחיקו מן הסכף. דהשתא לא מספך בדבר המקבל טומאה, דהא לאו לסכוכי שטחיה התם. פסולה - משום דאינו יושב בסוכה, דאוהל מפסיק ביניהם.

אבל פורס הוא על גבי נקליטי המיטה.

אבל פורס הוא על גבי מיטה שיש לה

סוכה פרק א'

ז תקרה שאין עליה מעזיבה – רבי יהודה אומר: בית שמאי אומרים מפקפק ונוטל אחת מבינתים, ובית הלל אומרים מפקפק או נוטל אחת מבינתים.

תקרה - גג העשוי מקורות או נסרים.

מעזיבה - הטיט או הסיד שרגילין ליתן על גבי הקורות והנסרים קרוי מעזיבה.

מפקפק - סותר ומנענע כולן.

או נוטל אחת מבינתים - ונותן סכך פשר במקומה. ורבי יהודה לטעמיה דמכשיר לסכך בנסרים, הילכך בפקפוק סגי. ובלא פקפוק אי אפשר, משום תעשה ולא מן העשוי.

רבי מאיר אומר: נוטל אחת מבינתים ואין מפקפק.

רבי מאיר אומר - לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה, שכולן מודים שצריך ליטול אחד מבינתים, ופקפוק אינו מועיל. ורבי מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין בנסרים. והלכה כרבי יהודה שאמר משום בית הלל.

ח המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המיטה – אם יש רוח ביניהן כמותן, פשרה.

שפודין - אין ראויין לסיכוף, לפי שאינן גידולי קרקע.

בארוכות המיטה - פלים המקבלים טומאה.

אם יש רוח ביניהן כמותן - לאו דוקא כמותן ממש ולא יותר, דהא מקום שפוד כפרוץ הוא נחשב, וכשנותן סכך פשר בין שפוד לשפוד, אם אין ביניהן אלא כמותן, הוי פרוץ כעומד ופסול. אלא על פרוץ הרוח שביניהן משהו יותר מכמותן.

החוטט בגדיש לעשות בו סוכה, אינה סוכה.

החוטט בגדיש - נטל מן העמרים למטה סמוך לארץ, ועשה חלל כשיעור סוכה, והסכך נמצא עשוי ועומד מאליו, והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי.

אבל אם היה בו חלל טפח במשך שבעה עשוי

סוכה פרק א'

גורן ונקב הפתוב מדבר, פלומר: מן הנשאך אחר שאספת הגורן והנקב, כגון קשין וזמורות, מהם עשה סוכה.

ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדיו, אין מסככין בהן.

וחבילי זרדיו - מין קנים, ובעודן לחים בהמה אוכלתן, וכשיבשו עומדין להיסק.

אין מסככין - כשהן קשורים. ולא מפני שהן פסולים, אלא פעמים שאדם בא וחבילתו על כתיפו, ומעלה ומניחה על גבי סוכה לבשה, ונמלה עליה לסיכוף, והתורה אמרה "תעשה" – ולא מן העשוי בפסול, וזה לא נעשה אפילו לצל אלא ליבש, והוי עשוי בפסול.

וכולן שהתירן, פשרות.

וכולן פשרות לדפנות.

וכולן - הפסולים ששינינו בסכך.

פשרים לדפנות - דסוכה סכך משמע, ולא דפנות. הילכך, "סוכות תעשה לה מגרנד" – אסכך משמע, ולא אדפנות.

ו מסככין בנסרים – דברי רבי יהודה, ורבי מאיר אוסר.

מסככין בנסרים דברי רבי יהודה - בנסרים שיש בהם ארבעה, שהוא שיעור מקום חשוב, דברי הכל פסולה. פחות משלשה, דברי הכל פשרה, דחשיבי כקנים.

כי פליגי משלשה ועד ארבעה. רבי יהודה סבר כיון דלית בהו שיעור מקום חשוב, לא גזרינן שמה ישב תחת תקרת הבית. ורבי מאיר סבר כיון דנפקי מתורת לבוד, גזרינן שמה יאמר "מה לי לסכך באלו, מה לי לישב תחת תקרת ביתי"! והלכה כרבי יהודה.

נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, פשרה, ובלבד שלא יישן תחתיו.

סוכה פרק א'

ורואים תקרת הבית כאילו נעקם ראש הדופן
ובא עד הסכך הכשר. ולא יישן תחתיה.

וכן חצר שהיא מוקפת אכסדרה.

**וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרה - וסיכך
באורה של חצר, רחוק מכתלי האכסדרה.
ואכסדרה הוא מקום מוקף משלש מחיצות.**

**סוכה גדולה שהקיפיה בדבר שאין מספכים
בו - אם יש תחתיו ארבע אמות, פסולה.**

**סוכה גדולה - כל שאילו ינטל הסכך פסול,
לשאר בה שבעה טפחים על שבעה טפחים סכך
כשר, זו היא סוכה גדולה.**

**שהקיפיה בדבר שאין מספכין בו - דוקא מן
הצד אמרינן שאין סכך פסול פוסל אלא בארבע
אמות, משום טעמא דדופן עקומה. אבל
באמצע הסוכה פוסל בארבעה טפחים. ואויר
שאינן שם סכך כלל, בין באמצע בין מן הצד,
פוסל בשלשה טפחים.**

יא **העושה סוכתו כמין צריף, או שסמכה
לכותל - רבי אליעזר פוסל מפני שאין לה גג,
וחכמים מכשירין.**

**או שסמכה - שהטה ראשי הקנים על הכותל,
והולכים בשיפוע למטה לארץ.**

**מפני שאין לה גג - אינו ניכר מהו גג ומהו
כותל, דאיהל משופע לאו שמיה אוהל אלא אם
כן יש לו גג טפח. והלכה כרבי אליעזר.**

**מחצלת קנים גדולה - עשאה לשכיבה,
מקבלת טומאה ואין מספכין בה. לסיכוף,
מספכין בה ואינה מקבלת טומאה. רבי אליעזר
אומר: אחת קטנה ואחת גדולה - עשאה
לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מספכין בה.
לסיכוף, מספכין בה ואינה מקבלת טומאה.**

**מחצלת של קנים וכו' - במחצלת קטנה כולי
עלמא לא פליגי, דסתמא לשכיבה ואין מספכין
בה. כי פליגי בגדולה - תנא קמא סבר סתם
גדולה לסיכוף עבידא, וסתם קטנה לשכיבה.
והכי קאמר: מחצלת גדולה סתמא לסיכוף, ואם
פירש שעשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין**

סוכה פרק א'

לשם סכך, וחיטט בו עד שהגביה את החלל
לשיעור גובה עשרה, אין זו היא עשייתו, שהרי
אינו מתקן אלא הדפנות, ובדפנות לא אמרינן
תעשה ולא מן העשוי, והרי היא פסוקה פחותה
מעשרה, וחקק בה להשלימה לעשרה.

ט **המשלשל דפנות מלמעלה למטה - אם
גבוה מן הארץ שלשה טפחים, פסולה. מלמעלה
למעלה - אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים,
כשרה.**

**המשלשל - מוריד. שהתחיל לארוג הדפנות
סמוך לסכך, ואורג ובא כלפי מטה.**

**שלשה טפחים פסולה - היינו שיעור שינדקר
הגדי בבת אחת ויפגס, דאמרן דבכהאי גוונא
אינה מחיצה.**

**כיון שהגיע לעשרה כשרה - ואפילו אינן
מגיעות לסכך, ומופלגות ממנו הרבה.**

**רבי יוסי אומר: כשם שמלמטה למעלה
עשרה טפחים, כך מלמעלה למטה עשרה
טפחים.**

**רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה -
דיו באריגת עשרה.**

**כך מלמעלה למטה - ואפילו גבוהות מן
הארץ הרבה, דסבר מחיצה תלויה מותרת. ואין
הלכה כרבי יוסי.**

**הרחיק את הסיכוף מן הדפנות שלשה
טפחים, פסולה.**

**הרחיק את הסיכוף - לאו בגובה קאמר, אלא
ברוחב, שהניח אויר בין דופן לסכך באורך
הסוכה או ברחבה.**

**בית שנפחת וסיכוף על גביו - אם יש מן
הכותל לסיכוף ארבע אמות, פסולה.**

**בית שנפחת - גגו באמצעו, והדפנות רחוקות
מן הסכך כשר.**

**אם יש מן הכותל לסכך פשר ארבע אמות
פסולה - פחות מכאן כשרה. דהלכה למשה
מסיני דאמרינן דופן עקומה עד ארבע אמות,**

מִסְפָּכִין בָּהּ. "וּלְסִיכּוֹף מְסַפְּכִים בָּהּ", הָכִי
קָאָמַר: וּמַחְצֵלֶת קִטְנָה סְתָמָא לְשִׁכְבָּהּ, וְאִם
פִּירֵשׁ שְׂיָהָא לְסִיכּוֹף מְסַפְּכִין בָּהּ.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת גְּדוּלָה וְאַחַת קִטְנָה
- סְתָמָן לְשִׁכְבָּהּ. וְעֲשָׂאָה לְשִׁכְבָּהּ דְּקָאָמַר,
כְּלוּמַר: עֲשׂוּיּוֹת הֵן מִתְחִילָתָן סְתָמָא לְשִׁכְבָּהּ,
הֵילְכָךְ אַף הַגְּדוּלָה מְקַבְּלַת טוּמְאַה וְאִין מְסַפְּכִין
בָּהּ. וְאִם פִּירֵשׁ שְׂיָהָא לְסִיכּוֹף, מְסַפְּכִין בָּהּ. וְאִין
הֶלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

